

Čís. 4435.

Zákon o silostrojích ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.

Provoz silostroje jest přenechán na vlastní účet a nebezpečnoství, když vlastník odevzdal silostroj smlouvou někomu jinému na určitou nebo neurčitou dobu k dispozici tak, že po tu dobu vlastník přestává býti pánem vozby, pozbýváje možnosti s ním nakládati. Použila-li třetí osoba silostroje, konajícího zároveň obvyklou službu pro majitele, ku zkoušce řidičské, nezavazuje se majitel silostroje ručení za škodu, při jízdě té silostrojem způsobenou.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1924 R I 979/24.)

Automobil žalované firmy srazil se s motorovým vozem žalující obce a poškodil jej. Žalobu obce o náhradu škody proce sní soud prvního stádia zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolacím soudem bylo zjištěno, že automobil žalované strany, řízený jejím zkoušeným šoferem, měl dovésti asi 24 hl. piva do Š., že za tím účelem jel tam přes Plzeň, že za této příležitosti bylo dovoleno zastupcem žalované firmy spolužalovanému Antonínu Sch-ovi, by použil tohoto automobilu ke složení řidičské zkoušky, aby převzal po dobu zkoušky řízení automobilu, že šofer žalované firmy Josef S. po dobu zkoušky seděl vedle Antonína Sch-a na automobilu, na němž byly sudy s pivem, žalované firmě patřící, určené do Š. Podle §u 1 odstavec třetí automobilového zákona nestačí pouhé propůjčení, by ručení bylo svaleno na vypůjčitele, nýbrž k tomu se vyžaduje pevný poměr smluvní, podle kterého podnikatel vozby vstupuje v nebezpečnoství a užitek. Je tedy provoz silostroje přenechán na vlastní účet a nebezpečnoství, když vlastník odevzdal silostroj smlouvou jinému, na určitou nebo neurčitou dobu k dispozici tak, že po tuto dobu vlastník přestává býti pánem vozby, pozbýváje možnosti s ním nakládati. Přihlédne-li se k tomu, co zjištěno, jmenovitě, že šlo pouze o to, by spolužalovaný Antonín Sch. použil automobilu žalované firmy, konajícího pro tuto dobu obvyklou službu, totiž automobilu naloženého pivem a toto odvázejícího na určité místo, ku složení řidičské zkoušky a že šofer žalované firmy Josef S. po dobu zkoušky seděl vedle Antonína Sch-a na automobilu, na němž byly sudy s pivem, žalované firmě patřící, určené do Š., jest opodstatněn závěr, že nešlo o propůjčení silostroje někomu jinému na určitou dobu k dispozici tak, že po tuto dobu vlastník přestává býti pánem vozby, pozbýváje možnosti s ním nakládati, nýbrž že šlo o užití Antonína Sch-a ku spoluobstarání určité záležitosti žalovaného pivovaru, byl i Antonín Sch. obstarával při tom a tím zároveň také svou záležitost, totiž vykonával tím šoferskou zkoušku. Když tedy odvolací soud vyslovil, že

žalovaná firma ručí za zavinění Antonína Sch-a podle §u 8 autom. zák., nepochybil po stránce právního posuzování sporné věci. Mínil-li stěžovatel, že sluší rozlišovati jednak jízdu se zbožím žalované firmy, jednak provedení zkoušky, které tvořilo jízdu úplně samostatnou, přehlíží, že šlo o jednu jedinou jízdu. Také nelze sdíleti dovolatelův právní názor, že provádění zkoušky, které se mělo státi osobou k tomu svým úředním postavením mimořádně kvalifikovanou, bylo záležitostí zkušebního komisaře, a že se žalovaná firma, svěřivši auto pro úřední zkoušku — což však nebylo zjištěno, poněvadž Antonín Sch. byl jenom zkoušencem, nikoli zkušebním komisařem — musila se domnívati, že nečiní nic nepravého a že se tím nedopouští nijaké neopatrnosti. Po této stránce správně uvedl odvolací soud, že bylo věci žalované firmy, aby učinila veškerá opatření, vhodná, by bylo zabráněno jakékoliv škodě, a že, stala-li se škoda Sch-ovým zaviněním, ručí za ni ona. Pokud jde o § 53 odstavec druhý ministerského nařízení ze dne 28. dubna 1910 čís. 81 ř. zák. a nutnost řízení silostrojů osobami k tomu zkoušenými (§§ 22 a 23), bude ještě zjištěno, zda šlo ve skutečnosti o řízení auta nezkoušenou osobou, když pravý řidič vozidla Josef S. seděl vedle zkoušeného kandidáta a tedy měl snad možnost té chvíle řízení stroje převzít, ve kteréžto příčině nebylo učiněno nižšími soudy nijaké zjištění. Mínění stěžovatelovo, že automobil byl po dobu Sch-ovy zkoušky úplně ve provozu příslušného úřadu, který sám jediné a pouze s ním disponoval, že jízda s ním stala se za účelem zákona předepsané a upravené kontroly státní a že žalovaná firma na její výkon neměla ani zájmu, ani vlivu, nemá nejmenší opory ve shora uvedenému zjištění odvolacího soudu.

Čís. 4436.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Požadovatel není povinen, by spokojil se s náhradním pozemkem, propůjčí-li vlastníku na požadovaném pozemku služebnost, umožňující mu, by hospodařil na svém pozemku.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1924, R I 981/24.)

Soudy všech tří stolic přiznaly drobnému pachtýři pozemek, požadovaný dle zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. Nejvyšší soud uvedl v

důvodech:

Požadovací nárok, propůjčený drobným pachtýřům zákonem ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. a n., jest silnější, než právo dosavadního vlastníka. Tento musí zásadně ustoupiti pachtýřům, přenechati jim požadovaný pozemek a spokojiti se peněžitou náhradou. Dle zákonodárcových záměrů má se pachtýřům dostati právě toho pozemku, na nějž nabyli nároku dlouholetým obděláváním. Výjimě čně ponechá se dle druhého odstavce §u 5 dotčeného zákona požadovaný pozemek vlastníku, kdyby jeho přidělem byly utvořeny enklavy ve